

I-B.A.M.S. (2017 Course) Winter-2018

SUBJECT: SANSKRIT

Day : Monday

Time : —

Date : 19-11-2018 W-2018-3833 Max. Marks: 08.

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
- 2) You have to make ☒ such kind of mark in the box of the appropriate answers.
- 3) This question paper itself is an answer script, you have to return to the Supervisor after 10 minutes.
- 4) There is no negative marking.

Seat No. _____

Total Marks Obtained: _____

Jr. Supervisor's Signature: _____

Examiner's Signature: _____

MCQs:

Q.1 अत् एङ् च ----- संज्ञः स्यात्।

- a) ☐ गुणः
- b) ☐ वृद्धिः
- c) ☐ संयोगः
- d) ☐ संहिता

Q.2 'ऋतु' शब्दस्य षष्ठी बहु वचन -----।

- a) ☐ ऋतुनाम्
- b) ☐ ऋतूनाम्
- c) ☐ ऋतोः
- d) ☐ ऋतवः

Q.3 वायुः-नियन्ता प्रणेतृ च -----।

- a) ☐ आत्मनः
- b) ☐ मनसः
- c) ☐ इन्द्रियाणां
- d) ☐ शरीरस्य

Q.4 'क' वर्गस्य उच्चारण स्थानं -----।

- a) ☐ कण्ठः
- b) ☐ तालुः
- c) ☐ दन्तोष्ठम्
- d) ☐ कण्ठोष्ठम्

Q.5 ढ्र लोपे पूर्वस्य दीर्घः -----।

- a) ☐ यणः
- b) ☐ लणः
- c) ☐ अणः
- d) ☐ इणः

Q.6 आधारः -----।

- a) ☐ अपादानं
- b) ☐ संप्रदानं
- c) ☐ करणं
- d) ☐ अधिकरणम्

Q.7 'नीलोत्पलम्' इति ----- समासः।

- a) ☐ बहुव्रीहिः
- b) ☐ कर्मधारयः
- c) ☐ द्वंद्वः
- d) ☐ अव्ययीभावः

Q.8 शोधकृत् दधि ----- सस्नेहमपि मन्थनात्।

- a) ☐ स्निग्धं
- b) ☐ शोधघ्नं
- c) ☐ शीतं
- d) ☐ सान्द्रम्

* * *

I - B.A.M.S. (2017 Course) : WINTER - 2018
SUBJECT: SANSKRIT

Day : Monday
Date : 19/11/2018

W-2018-3833

Time : 10.00 AM TO 01.00 PM
Max. Marks: 72.

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
- 2) Figures to the **RIGHT** indicate full marks.
- 3) Both the sections should be written in **SEPARATE** answer books.

SECTION-I

- Q.1** a) Write types of Samaas and Describe 'Dwandwa' Samaas (06)
b) Explain Samhita and Samyoga as per Paninee's Samdnya Prakarana. (06)
- Q.2** a) What is Hal- Sandhi? Explain any one Sutra of Hal-Sandhi with example. (06)
b) Write on Adhikarana Karak. Also write types of Aadhar. (06)
- Q.3** Translate in Hindi or Marathi or English (**ANY TWO**) (08)
a) 'सर्व सत्ये प्रतिष्ठितम् ।' यः सत्यमाश्रयति सफलं तस्य जीवनम्; यश्चासत्यं भजते सह महत्पापं कुरुते, पापवशाद् नश्यति च। असत्यभाषणेन जगतः देशस्य, समाजस्य च विनाशः सम्पद्यते।
b) विद्या विनयोपेता हरति न चेतांसि कस्य मनुजस्य। काञ्चनमणिगसंयोगो नो जनयति कस्य लोचनानन्दम्॥
c) मनुष्यो हि सामाजिकः प्राणी, समाजाश्रितं तस्य जीवनम्। सदाचरणेनैव तस्य उन्नतिर्भवति। सदाचरणेन मानवा ब्रह्मचारिणो भवन्ति, सदाचरणेन तेषां बुद्धिः वर्धते, शरीरं च पुष्यति। सदाचारिणो बुद्धिः शुध्यति, स मनसापि पापानि न चिन्तयति।
- Q.4** Write the following story in brief - (04)
Lobhavishta Chkradhar Katha

SECTION-II

- Q.5** a) Explain in detail - Pada Chatushtaya. (06)
b) Compare - Hitaayu and Sukhaayu (06)
- Q.6** a) Write short essay on 'Snana Vidhi Vidhyaneeya Adhyaya' (08)
b) Explain- शरीरे सुश्रुतः श्रेष्ठः। (04)
- Q.7** Translate the paragraph (in Hindi or Marathi or English) and explain the underlined- (08)
a) तत्र प्रकृतिरुच्यते स्वभावो । स पुनराहारौषधद्रव्याणां स्वाभाविको गुर्वादिगुणयोगः। करणं पुनः स्वाभाविकानां द्रव्याणामभिसंस्कारः। संस्कारो हि गुणान्तराधानमुच्यते।
b) अथ खलु त्रीणि द्रव्याणि नात्युपयुंजीताधिकमन्योभ्यो द्रव्येभ्यः, तद्यथा-पिप्पली, क्षारः, लवणमिति॥ - अधिकमन्येभ्यः इति वचनादन्यदपि चित्रकभल्लातकाद्येवंजातीयं नात्युपयोक्तव्यं, पिप्पल्यादिद्रव्यं त्वन्येभ्योऽप्यधिकमत्युपयोगे वर्जनीयमिति दर्शयति।
- Q.8** Write short note on (**ANY ONE**) (04)
a) Mrugaya - As Vyayaam
b) Hamsodaka

हिंदी रूपांतर

सूचना:

- १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
- २) दाहिने दिए हुए अंक प्रश्नों का पूर्ण गुण दर्शाते हैं।
- ३) दोनों विभाग अलग-अलग उत्तरपत्रिकामें लिखिए।

विभाग-१

- प्र.१ अ) समास के प्रकार लिखके द्वंद्व समास का वर्णन कीजिए। (०६)
 ब) 'संहिता' और 'संयोग' इन संज्ञाओं के अर्थ पाणिनी के व्याकरण के आधार से स्पष्ट कीजिए। (०६)
- प्र.२ अ) हल् संधि किसे कहते हैं? हल् संधि का कोई भी एक सूत्र सोदाहरण स्पष्ट कीजिए। (०६)
 ब) ससंदर्भ स्पष्ट कीजिए- आधारोऽधिकरणम्। (०६)
- प्र.३ हिंदी/ मराठी/ इंग्लिश भाषा में अनुवाद कीजिए। (सिर्फ दो) (०८)
 a) 'सर्व सत्ये प्रतिष्ठितम् ।' यः सत्यमाश्रयति सफलं तस्य जीवितम्; यश्चासत्यं भजते सह महत्पापं कुरुते, पापवशाद् नश्यति च। असत्यभाषणेन जगतः देशस्य, समाजस्य च विनाशः सम्पद्यते।
 b) विद्या विनयोपेता हरति न चेतांसि कस्य मनुजस्य।
 काञ्चनमणिगसंयोगो नो जनयति कस्य लोचनानन्दम्॥
 c) मनुष्यो हि सामाजिकः प्राणी, समाजाश्रितं तस्य जीवनम्। सदाचरणेनैव तस्य उन्नतिर्भवति। सदाचरणेन मानवा ब्रह्मचारिणो भवन्ति, सदाचरणेन तेषां बुद्धिः वर्धते, शरीरं च पुष्यति। सदाचारिणो बुद्धिः शुध्यति, स मनसापि पापानि न चिन्तयति।
- प्र.४ लोभाविष्ट चक्रधर कथा संक्षेप में लिखिए। (०४)

विभाग-२

- प्र.५ अ) पादचतुष्टय का सविस्तर वर्णन कीजिए। (०६)
 ब) हितायु एवं सुखायु की तुलना कीजिए। (०६)
- प्र.६ अ) स्नानविधि अध्याय पर लघुनिबंध लिखिए। (०८)
 ब) स्पष्ट कीजिए- शरीरे सुश्रुतः श्रेष्ठः। (०४)
- प्र.७ हिंदी/ मराठी/ इंग्लिश भाषा में अनुवाद करके अधोरेखित वाक्यांश स्पष्ट कीजिए। (०८)
 अ) तत्र प्रकृतिरुच्यते स्वभावो । स पुनराहारौषधद्रव्याणां स्वाभाविको गुर्वादिगुणयोगः।
 करणं पुनः स्वाभाविकानां द्रव्याणामभिसंस्कारः। संस्कारो हि गुणान्तराधानमुच्यते।
 ब) अथ खलु त्रीणि द्रव्याणि नात्युपयुंजीताधिकमन्योभ्यो द्रव्येभ्यः, तद्यथा-पिप्पली, क्षारः, लवणमिति॥ - अधिकमन्येभ्यः इति वचनादन्यदपि चित्रकभल्लातकाद्येवंजातीयं नात्युपयोक्तव्यं, पिप्पल्यादिद्रव्यं त्वन्येभ्योऽप्यधिकमत्युपयोगे वर्जनीयमिति दर्शयति।
- प्र.८ टिप्पणी लिखिए (सिर्फ एक) (०४)
 अ) मृगया - एक व्यायाम
 ब) हंसोदक